

श्रीः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः
श्रीमान् वेङ्कटनाथार्यः कवितार्किककेसरी।
वेदान्ताचार्यवर्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि॥

कवितार्किकसिंह सर्वतन्त्रस्वतन्त्र
श्रीमद्वेदान्तदेशिक विरचितं महाकाव्यं
॥ यादवाभ्युदयम् ॥
॥ सप्तमः सर्गः ॥

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

*This was typeset using L^AT_EX and the **skt** font.

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
॥ यादवाभ्युदयम् ॥
॥ सप्तमः सर्गः ॥

वज्रौकसौ विस्मयमन्थराक्षाः
बालार्कवर्णं वसनं वसानम्।
श्यामं युवानं शतपत्रनेत्रं
शैलोदितं देवमथोपसेदुः ॥ ७.१ ॥

यमाहरन्तर्बहिरप्यलक्ष्यं
योगेश्वरं योगिभिरेव दृश्यम्।
तमद्रिशृङ्गे समुदीक्षमाणाः
गोपं सतां गोपगणाः प्रणेमुः ॥ ७.२ ॥

स तानशेषान् सुधयेव दृष्ट्या
प्रहर्षयन् प्रत्ययितप्रसादः।
स रामकृष्णान् सनकादिगम्यः
स्वामी सतां स्वागतमन्वयुङ्क्त ॥ ७.३ ॥

शरत्प्रवृत्त्येव शशाङ्कभासो
वाचा हरेर्गोपधियः प्रसन्नाः।
मिथो विमर्शैः कुमुदैरिवासन्
मिषद्विरासादितनिर्मलाशाः ॥ ७.४ ॥

विधानदक्षा विपिनाश्रयास्ते
तदन्यसंराधनवीतसङ्गाः।
तमर्चयामासुरदीनसत्त्वाः
संप्रीणनैः शक्रमखोपनीतैः ॥ ७.५ ॥

अनन्ययोगादयजन्त चैनं
कृष्णेन तेनैव कृतानुचाराः।

समेधकैलासनिभैरसङ्ख्यैः

सव्यञ्जनैः सादरमन्नकूटैः ॥ ७.६ ॥

निर्धारितार्थेषु निजोपदेशान्

न्यस्तोपहारेषु महीधरार्थम्।

अर्च्यत्वमाचार्यकमप्ययासीत्

गोपेषु कृष्णो भुवनेषु गोप्ता ॥ ७.७ ॥

उपाहरन्यानि सभाजनार्थं

बलद्विषो वल्लववंशवृद्धाः।

परेण पुंसा परिगृह्यमाणैः

प्राप्तं फलं पुष्पफलादिभिस्तैः ॥ ७.८ ॥

मृत्यूपसिक्तैर्भुवनैरशेषैः

अनन्यदत्तैरपि हव्यकव्यैः।

अलब्धपूर्वामभजत्तदानीं

गोपाहृतैः प्रीतिमशेषगोप्ता ॥ ७.९ ॥

विधिप्रयुक्ते हविषि प्रभूते

सम्भुज्यमाने हरिणा समक्षम्।

अनागमश्रान्तधियोऽपि तत्र

श्रद्धामविन्दन्त समग्रतोषाः ॥ ७.१० ॥

अमृष्यमाणो विहतां स्वपूजां

अक्षणां सहस्रेण तदा महेन्द्रः।

अनेहसं रक्तशिलीन्द्रजालैः

आकालिकैरञ्चितमन्वकार्षीत् ॥ ७.११ ॥

अवञ्चितान्यूनपयः प्रदानान्

आराधकान् कालमियन्तमिन्द्रः।

आहारकर्षादभिहन्तुमैच्छत्

कृतानभिज्ञेषु किमानृशंस्यम् ॥ ७.१२ ॥

अथाजुहाव प्रतिघानुषङ्गात्
 घोराशयो घोषविमर्दकाङ्गी।
 समेष्यतां सम्भवमर्णवानां
 संवर्तकं नाम गणं घनानाम् ॥ ७.१३ ॥

प्रदीपितान् कोपहुताशभूम्ना
 पीतोदधीन् वारिधरायुधौघान्।
 मरुद्भुजेन त्वरितं मरुत्वान्
 प्रायुङ्क्त घोषाभिमुखं सघोषान् ॥ ७.१४ ॥

प्रकल्पयन्तः परिवेषचक्रं
 बृन्दावने विह्वलगोपबृन्दे।
 समीरनुन्नाः सहसा पयोदाः
 शक्रस्य ते शासनमन्वतिष्ठन् ॥ ७.१५ ॥

तटित्सहस्रेण विदीप्तनेत्रः
 समेतवज्रो धृतचित्रचापः।
 अतर्क्यतेन्द्रः स्वयमभ्रवाहः
 कालात्मना भूमिकयेव खेलन् ॥ ७.१६ ॥

असूयता वज्रभृता प्रयुक्तां
 आकालिकीं प्रावृषमादिदेवः।
 आशानिरोधं जगतां दिशन्तीं
 निरोद्धुमैच्छन्निजया न शक्त्या ॥ ७.१७ ॥

वियत्पयोधिं परितः पयोदैः
 वेलातमालैरिव वर्धमानैः।
 जिघांसता गोपगणान्मघोना
 छन्नेन तस्थे मृगयार्थिनेव ॥ ७.१८ ॥

अदृश्यरूपः स तदा मरुत्वान्
 अम्भोमुचामन्तरतोऽवतस्थे।

अपारयन् द्रष्टुमिव त्रिधाम्नो
दीप्तिं दिवाभीत इवातिसूर्याम् ॥ ७.१९ ॥

अमर्षवेगादचमत्क्रियोत्थात्
जिघृक्षता वज्रमकुण्ठवीर्यम्।
अलक्षि जीमूतरथे मघोना
मोघक्रियो मुक्त इवेन्द्रचापः ॥ ७.२० ॥

सुतीव्रहुङ्कारभृतो निनादैः
सौदामनीदर्शिततर्जनीकाः।
मरुत्वदाज्ञाविमुखानभीक्षणं
निर्भर्त्सयामासुरिवाम्बुवाहाः ॥ ७.२१ ॥

क्षणप्रभास्तत्क्षणमन्तरिक्षे
प्रायेण गोपान् ग्रसितुं प्रवृत्ताः।
बभासिरे वासवरोषवह्नेः
ज्वालाग्रजिह्वा इव जातलौल्याः ॥ ७.२२ ॥

किमन्तरिक्षेण घनीबभूवे
किमुत्थितं ध्वान्तमहीन्द्रलोकात्।
मूलं किमेतत् प्रलयार्णवानां
इतीव मेने मलिनाभ्रमाला ॥ ७.२३ ॥

व्रजोपमर्दं समयो विधास्यन्
बभार नम्रेण पयोदमूर्ध्ना।
महीयसीं वासवचापलेखां
मायाप्रदिष्टामिव माल्यशेषाम् ॥ ७.२४ ॥

कठोरगर्जापटहप्रणादः
करप्रसूनैरवकीर्य पृथ्वीम्।
क्षणप्रभाभिर्घटिताङ्गहारः
कालः प्रतुष्टाव युगान्तनृत्तम् ॥ ७.२५ ॥

प्रणुद्यमानाः प्रबलैस्समीरैः

आप्लावयामासुरमन्दघोषाः ।

महीमपर्यायनिपीतमुक्तैः

औदन्वतैरम्बुभिरम्बुवाहाः ॥ ७.२६ ॥

अङ्गाररूक्षस्तनयित्नुपूर्णात्

ऐरम्मदे तेजसि तप्यमानात् ।

विहायसो नूनमभूद्विलीनात्

विष्वङ्मुखी वृष्टिरवारणीया ॥ ७.२७ ॥

प्रदीप्त विद्युद्गणदुर्निरीक्षान्

सोढुं व्रजाः श्रोत्रविघातिघोषान् ।

न शेकुरावर्जितशक्रचापान्

धाराशरश्रोणिमुचः पयोदान् ॥ ७.२८ ॥

सहुङ्कृताः सामिनिमीलिताक्षा

दीर्घोरुशृङ्गा दरभुञ्जवक्त्राः ।

प्रत्यग्रहीषुः प्रतिपन्नरोषाः

धाराः क्षणं धैर्यभृतो महोक्षाः ॥ ७.२९ ॥

स्तनाहितस्वस्तिकबाहुबन्धाः

त्यानालकाः सन्नतवक्त्रपद्माः ।

विलग्नदेहा वसनैर्यषीदन्

व्रजस्त्रियो वादितदन्तवीणाः ॥ ७.३० ॥

चलद्बलाकोल्बणशङ्खमाला

पयोधरव्यक्तिधरोर्मिमाला ।

प्रावृट् पुनः संववृतेऽतिघोरा

संवर्तसिन्धोरिव धर्मपत्नी ॥ ७.३१ ॥

गम्भीरगर्जापटहप्रणादं

प्रारब्धझञ्झानिलनादगीतम् ।

तडिद्विरापादितताण्डवं तत्
कालस्य सङ्गीतमपूर्वमासीत् ॥ ७.३२ ॥

विदुद्गुणैस्सन्दितया समन्तात्
व्रजे मरुत्वान् मृगयामिवेच्छन्।
समावृणोत् सान्द्र तमिस्रधाम्ना
मेघात्मना वागुरया वनाद्रीन् ॥ ७.३३ ॥

आसारधाराच्छुरितेन्द्रचापैः
मेघैर्दिशा माघवती चकाशे।
आमुक्तमुक्तागुणरत्नदामैः
सिन्धोरपत्यैरिव धीरनादैः ॥ ७.३४ ॥

हुङ्कारवन्तः स्तनितैरुदारैः
क्षणप्रभाकाञ्चनवेत्रभाजः।
पुरन्दरस्येव पुरस्सरास्ते
प्रचेरुरुत्सारितगोपवर्गाः ॥ ७.३५ ॥

प्रकृष्टवज्रायुधचापचिह्नां
पौरस्त्यवातेन कृतप्रकम्पाम्।
कालस्य कृष्णामिव केतुमालां
कादम्बिनीं प्रेक्ष्य जनश्चकम्पे ॥ ७.३६ ॥

पयोमुचां पङ्क्तिरसहाधारा
भूभृङ्गणान् भेत्तुमिव प्रवृत्ता।
विडम्बयामास विशेषभीमां
कृतान्तकोपोल्लसितां कृपाणीम् ॥ ७.३७ ॥

पयोदभारैर्नमितं नभः किं
शेषाहिना भूमिरुत प्रणुन्ना।
अदूरतस्संपुटभावभाजोः
आसीत् तयोरन्तरमल्पशेषम् ॥ ७.३८ ॥

प्रायः प्रकीर्णाशनिविष्फुलिङ्गैः

लोकास्तदा लोचनरोधमापुः ।

पयोदरूपेण विवर्तमानैः

पर्जन्यकोपानलधूमजालैः ॥ ७.३९ ॥

अलातकल्पाः करकास्त्रिलोकीम्

आपूरयन्नद्भुतभीमरूपाः ।

युगान्तवात्यारभसावधूताः

सम्भूय तारा इव संपतन्त्यः ॥ ७.४० ॥

चकास चञ्जत्करकास्थिमाला

कादम्बिनीकण्टकभीषणा द्यौः ।

वज्रौघनिष्पेषमहाट्टहासा

मूर्तिस्तदा मोहकरीव रौद्री ॥ ७.४१ ॥

शतह्रदाभिर्धृतहेमकक्ष्या

धाराधराः सेन्द्रधनुष्पताकाः ।

अदभ्रघोषध्वनयोऽनुचक्रुः

सप्तस्रुतां शक्रमतङ्गजानाम् ॥ ७.४२ ॥

अहीन्द्रभोगप्रतिमाः पतन्त्यो

धारास्तदा घोरमरुत्प्रणुन्नाः ।

अभावयन्भीमपयोदनक्रं

व्योमार्णवं वीचिगणावकीर्णम् ॥ ७.४३ ॥

आसारदुर्लक्षतडित्प्रकाशं

अन्योन्य सङ्कीर्णहरिद्विभागम् ।

आसीदसह्यस्तनितं प्रजानां

अभिन्ननक्तं दिवमन्तरिक्षम् ॥ ७.४४ ॥

तडित्स्वभावेन तमः प्रकृत्या

निर्हार्दरूपेण जलात्मना च ।

विवर्तते विश्वमितीव गोपाः

प्रायो न चिन्तार्णवपारमापुः ॥ ७.४५ ॥

प्रवर्तमानान् प्रतिसर्गकूप्तौ

पश्यन् घनान् पाशभृताप्यवार्यान्।

अभीतिमुद्रामधुरेण गोपान्

आश्वासयामास करेण शौरिः ॥ ७.४६ ॥

यदर्चनादापदियं प्रसक्ता

तेनैव गोपालगणस्य गुप्तिम्।

अरोचयत् कर्तुमशेषगोप्ता

रामेण संमन्त्र्य रथाङ्गपाणिः ॥ ७.४७ ॥

स लीलया मेरुमिव द्वितीयं

गोवर्धनं गोपकुलप्रदीपः।

नवप्ररूढं निहितैकहस्तो

नागो नलस्तम्बमिवोज्जहार ॥ ७.४८ ॥

अधोमुखावस्थितमेरुकल्पं

शैलं तमुत्खाय शरण्यगोपः।

उदञ्चयन् सत्वरमूर्ध्वमूलं

चक्रे महेन्द्रं शमितार्धगर्वम् ॥ ७.४९ ॥

फणाभिरामप्रसृताङ्गुलीकः

प्रियाङ्गरागव्यतिषङ्गपाण्डुः।

भुजस्तदीयो गिरिणा बभासे

भूमण्डलेनेव भुजङ्गराजः ॥ ७.५० ॥

आभुग्गरक्ताङ्गुलिपञ्जरं तत्

रत्नोर्मिकारश्मिशलाकमन्तः।

नवोदकक्षौमवृतं व्यभासीत्

छत्रप्रकाण्डं हरिबाहुदण्डे ॥ ७.५१ ॥

विहारपद्मस्पृहयेव कृष्णो
 भुजाद्रिणा भूमिधरं दधानः ।
 स्वशेषभूतस्य हलायुधस्य
 प्राचीमवस्थां प्रथयाम्बभूव ॥ ७.५२ ॥

निवासभूते निखिलस्य तस्मिन्
 बालाकृतौ बिभ्रति शैलमेकम् ।
 सविस्मयान्वीक्ष्य जहास गोपान्
 संप्रीतिलक्ष्येण तदग्रजन्मा ॥ ७.५३ ॥

स कालिकाकालकृपाणिकानां
 धाराशतैराहतसन्धिबन्धः ।
 अवासृजत्क्षिप्रतरं क्षरद्भिः
 धातुद्रवैर्नूनमसृञ्जि शैलः ॥ ७.५४ ॥

सगैरिकस्तस्य गिरेस्समन्तात्
 विलम्बितो वर्षपयः प्रवाहः ।
 वितानपर्यन्तजुषो वितेने
 विडम्बनां वर्णतिरस्करिण्याः ॥ ७.५५ ॥

इरंमदार्चिव्यतिषङ्गदीप्तः
 पाणौ हरेरद्रिपतिश्चकाशे ।
 प्रत्यस्त्रमिन्द्रेण मुमुक्षितानां
 प्रयुक्तमुत्खात इवाशनीनाम् ॥ ७.५६ ॥

स बाहुदण्डेन वहन् सलीलं
 प्रवालकल्पाङ्गुलिपञ्जरेण ।
 महीधरच्छत्रमनन्यवाहां
 मायामयीं व्याकुरुतेव लीलाम् ॥ ७.५७ ॥

करालरूक्षाकृतिवर्णभेदान्
 कालाग्निनिर्वापणकल्यवृत्तीन् ।

रुरोध शैलीकृतया स्वशक्त्या
प्रायो घनान् पर्वतकूटकल्पान् ॥ ७.५८ ॥

पृथ्व्या यथावद्भरितं गिरेस्तत्
मूलं निवासाय गवां बभूव।
ग्रासानुभावग्रहणार्हमासीत्
अग्रं च तस्यानतिविप्रकृष्टम् ॥ ७.५९ ॥

उदञ्जितस्याद्रिपतेरुपान्ते
पयः प्रवाहा निबिडं पतन्तः।
अतन्वत स्फाटिकवप्रशोभां
अन्तर्गतैरस्तभयैरवेक्ष्याम् ॥ ७.६० ॥

अलब्धसूर्येन्दुकरप्रवेशे
मूले गिरेरावसतां जनानाम्।
स्वलोचनद्वन्द्वविहारभेदात्
नक्तन्दिनान्यातनुते स्म नाथः ॥ ७.६१ ॥

मुकुन्दगात्रं मणिदर्पणामं
छायापदेशेन विगाहमानैः।
सगोधनैस्तत्र सुरेन्द्रभीत्या
गोपैस्तदा गूढमिवावतस्थे ॥ ७.६२ ॥

बिभर्ति कृष्णः सुकुमारगात्रः
क्षमाधरं तेन विभावयामः।
तदग्रजोऽसौ बिभृयादशेषां
बलं क्षमामित्यवदन्त्रजस्थाः ॥ ७.६३ ॥

बभुः स्वशाखाग्रथिताग्रपादैः
तपोधनैस्साकमधः शिरोभिः।
कृताभिमुख्याः कृतिनो मुकुन्दे
तपःप्रवृत्ता इव तत्र वृक्षाः ॥ ७.६४ ॥

अधोमुखस्याद्रिपतेस्तृणानि
 स्पृष्ट्वा मुकुन्देन निदर्शितानि ।
 जातस्पृहा जगसिरे सहर्षं
 गावस्तदा किञ्चिदिवोन्नमन्त्यः ॥ ७.६५ ॥

मणिप्रदीपैरतमांसि गोप्यः
 प्रविश्य रम्याणि गुहागृहाणि ।
 अस्पृष्टशीतोष्णमयल्लब्धं
 स्वस्थाशयाः स्वर्गमिवान्वभूवन् ॥ ७.६६ ॥

यथापुरं तत्र स पुत्रदारैः
 अच्छिन्नगोदोहनमन्थनादौः ।
 स्वप्नावबोधप्रभृतीनि गोपैः
 सिषेविरे विस्मृतपूर्ववासैः ॥ ७.६७ ॥

अस्पृष्टधाराजलबिन्दुसेकैः
 अकम्पमानैरपदन्तवीणैः ।
 गोपीजनैरादधिरे विहाराः
 गिरीन्द्रमूले गृहनिर्विशेषम् ॥ ७.६८ ॥

वनेचरा गोपगणैस्समेता
 विमुक्तपर्जन्यभया विचेरुः ।
 महीधरच्छत्रधरे मुकुन्दे
 वन्यानि सत्त्वानि च तत्र गोभिः ॥ ७.६९ ॥

प्रभूतधाराप्रतिपन्नशैत्यं
 प्राप्तारमद्रिं प्रभुरद्भुतानाम् ।
 सुदर्शनादप्यधिकामनैषीत्
 पवित्रतां पाणिसरोजयोगात् ॥ ७.७० ॥

मुकुन्दहस्ताम्बुरुहाधिरोहात्
 प्राप्तः श्रियं मेरुमुखैरलभ्याम् ।

वर्षापदेशेन गिरिस्स लेभे
नगाधिपत्यार्हमिवाभिषेकम् ॥ ७.७१ ॥

मदोल्बणानामिव वल्लवीनां
गीतं गणैः शौरिगुणानुबन्धम्।
गुहाविशेषैर्ध्रुवमन्ववादीत्
गोवर्धनो गोपगणाभिनन्द्यः ॥ ७.७२ ॥

कराग्रयन्त्रे घटितेन कृष्णः
सवारिणा सानुमताभिगुप्तान्।
अलम्भयत् गोपगणान् सदारान्
धारागृहाभ्यन्तरवाससौख्यम् ॥ ७.७३ ॥

अचिन्त्यशक्तेरकुमारयूनः
कौमारलीलाकवचेन गुप्तम्।
बलं तदाऽग्राङ्गुलिसंश्रिताद्रेः
तावत्परिच्छिन्नमबोधि गोपैः ॥ ७.७४ ॥

निमेषनिष्ठयूतयुगानि यासां
येभ्यो निरोधव्यसनान्यभूवन्।
तासां स तैः सार्धमभूत्समीक्ष्यः
वामभ्रुवां वल्लवयूथनाथः ॥ ७.७५ ॥

कृतार्थभावं भृशमादधाने
कृष्णाङ्गसंस्पर्शविलोकनादौ।
अयन्त्रिताभिश्चिरमाशशंसे
वर्षानुवृत्तिर्ब्रजसुन्दरीभिः ॥ ७.७६ ॥

धारानिपातैः स्तनतां घनानां
अक्षप्रमाणैरमिहन्यमानः।
आकस्मिकीमन्वभवत् स शैलो
वज्रव्यथां वासवरोषजाताम् ॥ ७.७७ ॥

तमेकहस्ताङ्गुलियन्त्रलभं
 धाराहतं धारयतस्त्रिधाम्नः।
 अमुक्तबाल्यस्य समग्रशक्तेः
 क्षणार्धवत्सप्त दिनान्यतीयुः ॥ ७.७८ ॥

स तादृशांस्तोयभृतो युगान्ते
 श्वासानिलैः शोषयितुं क्षमोऽपि।
 महेन्द्रदर्पात्ययमात्रकाङ्क्षी
 प्रख्यापयामास गिरेः प्रभावम् ॥ ७.७९ ॥

एकत्र संरक्षति कृष्णमेघे
 गोत्रेण चैकेन गवां कुलानि।
 अशेषगोत्रौघभिदा नियुक्तैः
 मेघायुतैर्मोघतमैर्बभूवे ॥ ७.८० ॥

व्रजोपमर्दे वितथे सुरेन्द्रः
 स्वयं वृतोऽपत्रपया भिया च।
 दूनोति मां इन्द्रपदं दुरन्तं
 किं पौरुषं केवलमित्यदुःख्यत् ॥ ७.८१ ॥

निवृत्तरोषे निभृतेऽपि शक्रे
 सन्दर्शितस्वामिनिदेशसङ्गाः।
 ववर्षुरुग्रां मुहुरश्मवृष्टिं
 वैरोपपन्ना इव वारिवाहाः ॥ ७.८२ ॥

निवार्य दुर्वारजवान् पयोदान्
 नाथं सतां नन्दसुतं प्रपित्सुः।
 करम्बितप्रीतिभयः क्षणार्धं
 व्यक्तं भजन् व्योमतलेऽवतस्थे ॥ ७.८३ ॥

क्रमेण पृथ्वीमभिगन्तुकामः
 श्वेताभ्रपर्यायगजाधिरूढः।

विलोचनव्यञ्जितपद्मसंपत्
वर्षात्ययो मूर्त इवाबभासे ॥ ७.८४ ॥

पुनः प्रसन्नां पुरुहूतदान्त्या
पश्यन् दिवं प्राणभृतामधीशः।
तमद्रिमव्याहतदिव्यलीलः
सन्तोलयामास निवेशयिष्यन् ॥ ७.८५ ॥

विलक्षवृत्त्यैव तिरोहितेषु
मेघेषु विश्रान्तविकत्थनेषु।
स्थाने निवेशादचलीचकार
च्छत्राचलं शौरिरखिन्नबाहुः ॥ ७.८६ ॥

उत्क्षिप्यमाणः परिवर्त्यमानः
संस्थाप्यमानोऽपि तथैव भूयः।
स तस्य सङ्कल्पवशेन भेजे
शैलो न शैथिल्यकथाप्रसङ्गम् ॥ ७.८७ ॥

व्यपेतशैलव्यवधानदृश्यो
विभूषितः स्वेदकणैः स बालः।
दिशद्भिरामोदमभौमभोग्यं
दिव्यैरवाकीर्यत पुष्पवर्षैः ॥ ७.८८ ॥

निवेश्य कृष्णं शकटीरथाग्रे
नाथोपचारैरुपसेदिवांसः।
सगोधनाः स्वं व्रजमाव्रजन्तः
सङ्गीतलीलामभजन्त गोपाः ॥ ७.८९ ॥

कच्चिन्न खिन्नोऽसि वहन् गिरीन्द्रं
कच्चिन्न विम्लायति पाणिपद्मम्।
इति ब्रुवाणाः सुहृदो मुकुन्दं
पर्याकुलाः पस्पृशुरङ्गमङ्गम् ॥ ७.९० ॥

अथावतीर्य स्वयमन्तरिक्षात्
 अनुज्झितैरावतदानवर्षात्।
 विलक्षचित्तो वसुदेवसूनुं
 वल्गुस्मितं वज्रभृदाससाद ॥ ७.९१ ॥

पुरोदधानः सुरभिं प्रतीक्ष्यां
 आजग्मुषीमात्मभुवो नियोगात्।
 अपत्रपागद्गदमाबभाषे
 बद्ध्वाञ्जलिं बालमुपेन्द्रमिन्द्रः ॥ ७.९२ ॥

नाथ त्वया नर्मविहारभाजा
 विमोहितो विप्रतिसारितश्च।
 अकिञ्चनस्त्वामहमाश्रितस्सन्
 क्षिप्तापकारो न बहिष्क्रियार्हः ॥ ७.९३ ॥

कृतापराधेष्वपि सानुकम्पं
 क्षेमङ्करं क्षेत्रविवेचकानाम्।
 विश्वोपकाराध्वरबद्धुदीक्षं
 वेद्यं परं वेदविदो विदुस्त्वाम् ॥ ७.९४ ॥

निगृह्यतस्ते सृजतश्च वर्षं
 निमित्तभावे निहितैस्त्वयैव।
 प्रवर्तते निष्प्रतिघो विहारः
 स्वयं प्रयुक्तैरिव यन्त्रभेदैः ॥ ७.९५ ॥

अनन्यसाधारणपारमेष्ठ्यात्
 अन्यानशेषानतिसन्दधानात्।
 गोपायितुं पारयति त्रिलोकीं
 गोपायमानादपि न त्वदन्यः ॥ ७.९६ ॥

व्रजौकसां नाथ दिवौकसां वा
 विपत्प्रसङ्गे विहितावतारः।

एकस्त्वमेव स्वयमीप्सितानां
दयासहायो नियमेन दाता ॥ ७.९७ ॥

स्वरूपतो विग्रहतश्च विश्वं
नित्यं त्वयैकेन धृतं यदेतत्।
तदेकदेशोद्धहनादमुष्मात्
न विस्मयं तत्त्वविदो भजन्ति ॥ ७.९८ ॥

प्रयोजितोऽहं त्वयि भक्तिबन्धात्
गोभिः स्वलोकादुपसेदुषीभिः।
इच्छामि संरक्षितगोव्रजं त्वां
स्थाने गवामिन्द्रतयाऽभिषेक्तुम् ॥ ७.९९ ॥

तिरोहितामम्भसि विन्दता गां
पूर्वं त्वया पोत्रिवरेण लब्धा।
निरुक्तनिष्णातकृताभ्यनुज्ञा
व्यक्तिं पुनर्यातु शुभा त्वदाख्या ॥ ७.१०० ॥

उपेन्द्रभूताद्भवतोऽपि भूम्ना
मान्यो मनुष्याभिनये मया त्वम्।
अभ्यर्थनामादरतस्तदेनां
प्रतीच्छ विश्वम्भर विश्वभूत्यै ॥ ७.१०१ ॥

इति ब्रुवाणो मघवान् धृताद्रेः
श्रान्तिं जगद्धातुरिवापनेष्यन्।
ध्यातोपयातां त्रिदशप्रणेता
दिव्यापगां दर्शयति स्म देवीम् ॥ ७.१०२ ॥

अभौमगङ्गापयसा प्रपूर्णां
आवर्जयन् वारणराजघण्टाम्।
अशेषसाम्राज्यपदाभिषिक्तं
गुप्त्यै गवां गोत्रमिदम्यषिञ्चत् ॥ ७.१०३ ॥

तदङ्गसंस्पर्शवशेन धन्यैः

आप्लाव्यमानामभिषेकतोयैः।

अपेतभारामिव भूतधात्रीं

उल्लाघितां प्रैक्षत नाकनाथः ॥ ७.१०४ ॥

कृताभिषेकः कृतिना मघोना

गुप्तेन गोविन्द इति स्वनाम्ना।

कृतप्रसादः प्रजिघाय कृष्णः

स्वर्गाधिरोहाय पुनः सुरेन्द्रम् ॥ ७.१०५ ॥

प्रतिगतवति यूथे पुष्कलावर्तकानां

दिवि भुवि च नियत्या दीर्घनिद्रोज्झितानाम्।

गुणगरिमसमृद्धं गोकुलं वीक्ष्य तुष्यन्

गुरुभिरभिनियुक्तामाशिषं प्रत्यगृह्णात् ॥ ७.१०६ ॥

मुकुलितरविधाम्ना देहदीप्त्यैव मुष्णन्

जलदकदनजातं जीवलोकस्य जाड्यम्।

व्यचरदचलभोगे चारयन् धेनुचक्रं

पिशुनितनिजमायां भूषयन् पिञ्छमालाम् ॥ ७.१०७ ॥

प्रणिहितमधिरोहन् प्रागिवाद्रिं पृथिव्यां

अवमतपुरुहूतैरर्चितो गोपवृन्दैः।

व्रजपतिरुपसीदन् बालयोग्यान् विहारान्

वनचरपरिबर्हो वत्सपालैः सिषेवे ॥ ७.१०८ ॥

नाथः सोऽयं शिशुरपि सतां नन्दगोपस्य सूनुः

प्रायः शैलः प्रतिनिधिरसौ पद्मनाभस्य पुंसः।

किं नः साध्यं सुरपतिमुखैः किंपचानैस्तदन्यैः

साकं दारैरिति किल जगुस्तत्र सम्भूय गोपाः ॥ ७.१०९ ॥

॥ इति कवितार्किकसिंहस्य सर्वतन्त्रस्वतन्त्रस्य

श्रीमद्वेङ्कटनाथस्य वेदान्ताचार्यस्य

कृतिषु यादवाभ्युदये माहाकाव्ये

सप्तमः सर्गः ॥